

Medezeggenschap, bestuur en toezicht

Aandachtspunten voor schooljaar 2011-2012

Een nieuw schooljaar is van start gegaan. Een jaar waarin we zullen werken aan de positionering van de medezeggenschap binnen de scholen en aan de deskundigheid van leden van de medezeggenschapsraad. De LOBO doet dat door het verstrekken van voorlichting en advies, het geven van cursussen en publicaties in dit magazine en de digitale nieuwsbrief. Rond het bestuur van en het intern toezicht op de scholen zijn enkele aandachtspunten die van belang zijn voor de medezeggenschap. In dit artikel bespreken we de scheiding van bestuur en toezicht, de Code Goed onderwijsbestuur en de voordracht van een lid van de Raad van Toezicht door de medezeggenschapsraad.

De *Wet goed onderwijs, goed bestuur* werd in het schooljaar 2010-2011 van kracht en regelt dat de functies van bestuur en intern toezicht gescheiden moeten zijn. De *Wet goed onderwijs, goed bestuur* is als zodanig geen eigenstandige wet, maar heeft geleid tot aanpassing van de Wet medezeggenschap op scholen, de Leerplichtwet 1969 en de wetten voor het primair en voortgezet onderwijs en de expertisecentra.

Wet goed onderwijs, goed bestuur: de scheiding van bestuur en toezicht

De scheiding van het bestuur en het toezicht kan op twee manieren geregeld zijn:

1. Bij een organieke scheiding is sprake van meerdere organen, bijvoorbeeld een Raad van Toezicht en een bestuur(der).
2. Bij een functionele scheiding is sprake van meerdere bestuurders waarvan een deel besturende taken heeft: het dagelijks bestuur of de directeur/bestuurder. Het andere deel van het bestuur oefent de toezichthoudende taken uit: het algemeen bestuur. Veel zogenoemde een pitters hebben deze bestuursvorm.

Scholen hadden tot 1 augustus 2011 de tijd om de scheiding van bestuur en toezicht en de wijziging van de statuten die dat met zich meebrengt, te regelen.

Door het nieuwe wettelijke kader, maar ook door de afnemende belangstelling van ouders om zitting te nemen in

een bestuur zien we de laatste jaren een verzakelijking optreden binnen de bestuurlijke context:

- De stichting neemt steeds meer de plaats in van de verenigingsvorm. In het openbaar onderwijs verdwijnt de invloed van de gemeenteraad ten faveure van de publiek stichting.
- In het voortgezet en hoger onderwijs zien we een toename van colleges van bestuur, waarin het bestuur wordt gevormd door een beperkt aantal bestuurders, soms slechts één bestuurder, heel vaak de voormalige rector of directeur en adjunct-directeur.

Deze ontwikkelingen beogen de professionaliteit en efficiency te bevorderen, maar brengen het risico met zich mee dat de democratische invloed van de direct belanghebbenden bij het onderwijs: het personeel, de leerlingen en de ouders afneemt.

Code Goed onderwijsbestuur

Behalve dat de scholen de scheiding van toezicht en bestuur moeten hebben ingevoerd, hebben de bestuurders en schoolleiders binnen het primair en voortgezet onderwijs die verenigd zijn in de PO-Raad en de VO-raad, verleden jaar een *Code Goed onderwijsbestuur* opgesteld naar aanleiding van de *Wet goed onderwijs, goed bestuur*. De code voor het voortgezet onderwijs is per 1 augustus 2011 aangepast.

De code voor het primair onderwijs is niet veranderd. Deze codes bevatten handvatten om meer invloed aan leerlingen en ouders toe te kennen en zo de betrokkenheid van hen bij het beleid en de uitvoering daarvan te vergroten.

Scholing

Wilt u op uw school een cursusavond laten organiseren over Medezeggenschap, bestuur en toezicht? Neem dan contact op met de LOBO. Kijk voor meer informatie over cursussen Medezeggenschap op de achterpagina.

Spijtig voor ouders is dat het volgen van die richtlijnen niet afdwingbaar is.

Voor het voortgezet onderwijs is de code op onder meer de volgende punten aangepast:

- Scholen als maatschappelijke organisaties hebben het vertrouwen van ouders, leerlingen en omgeving nodig. Voorwaarden voor het verkrijgen van dit vertrouwen zijn een bestuur en medewerkers die integer handelen. De bestuurder draagt hiervoor verantwoordelijkheid en ziet toe op het (doen) opstellen van beleid en regels waarin dit wordt bevorderd en een evenwicht is tussen vertrouwen en openheid. Ook draagt de bestuurder zorg voor een integriteitscode die aansluit op relevante wet- en regelgeving en een klokkenluiderregeling. De integriteitscode bevat concrete regels en algemene gedragslijnen en biedt in die hoedanigheid een kader bij het interpreteren, beoordelen en afwegen van wel of niet aanvaardbaar gedrag. In al deze regelingen en codes zijn – behalve de wet- en regelgeving – de visie, missie en normen en waarden van de school richtinggevend.
- De bestuurder bevordert een sfeer waarin de medewerkers van de school elkaar aanspreken op het professioneel handelen om een goede onderwijskwaliteit te realiseren. De professionaliteit en kwaliteit van medewerkers worden hoog gewaardeerd.
- De beloning van de bestuurders is onder de cao komen te vallen. Een aparte vermelding in de code is dus niet meer nodig en is komen te vervallen.
- De taken van de toezichthouder zijn in de nieuwe code aangescherpt – conform de wet – met onder andere het toezicht op de naleving van de wettelijke verplichtingen door de bestuurder.

Voordracht lid Raad van Toezicht

Er is een trend om deskundigen met voor de school belangrijke competenties op te nemen in een bestuur of Raad van Toezicht. Zoals hiervoor al aangegeven, kan met deze professionalisering een belangrijke component op het gebied van ouderbetrokkenheid verloren gaan: bestonden de besturen voorheen vaak uit ouders, nu komt dat steeds minder voor. De PO-raad en de VO-Raad hebben dit getracht te ondervangen door de *Code Goed bestuur*.

Niet alleen de LOBO, ook de overheid ziet het verminderen van de betrokkenheid van ouders in het bestuur als een ongewilde en niet bedoelde consequentie.

In de *Wet goed onderwijs, goed bestuur* wordt betrokkenheid van ouders geregeld via bepalingen in de *Wet medezeggenschap op scholen*. Deze wet geeft de medezeggenschapsraad

adviesbevoegdheid met betrekking tot de vaststelling van de competentieprofielen van de toezichthouders en het toezichthoudend orgaan. Daarnaast wordt de medezeggenschapsraad op grond van artikel 17a *Wet op het primair onderwijs* en artikel 24d van de *Wet op het voortgezet onderwijs* in de gelegenheid gesteld een bindende voordracht te doen voor één van de leden van de Raad van Toezicht. Hiermee wordt bereikt dat de kritische afstand ontstaat binnen het bestuur en Raad van Toezicht. Immers, de bestuurder wordt gekozen en aangesteld door de Raad van Toezicht. De Raad benoemt zijn eigen leden waarbij coöptatie kan ontstaan en de verbinding met de ouders, de leerlingen en het personeel van de school ver te zoeken is. Hoe deze regels in de praktijk zullen uitwerken is toekomstmuziek. Graag horen we van u de concrete uitwerking op uw school en binnen uw medezeggenschapsraad!

Verder lezen

De *Code Goed Bestuur in het primair onderwijs* en de *Code Goed Onderwijsbestuur in het voortgezet onderwijs* kunt u downloaden van www.lobonl/downloads.

0800
5010

Heeft u vragen over medezeggenschap?

Bel gratis naar 0800-5010, kies tweemaal toets 1 of stel uw vraag via www.lobonl

